

ת"פ 3716/06/10 - מדינת ישראל נגד מיכל שופט

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 3716-06-10 מדינת ישראל נ' שופט

בפני	כב' השופט איתן קורנהאוזר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	מיכל שופט

החלטה

רקע

1. בפני בקשה לפסיקת פיצויים לנאשמת, בעקבות זיכוייה מאחת העבירות בהן הואשמה, וביטול כתב האישום בשל הגנה מן הצדק, בגין העבירה השניה בה הואשמה.

כנגד הנאשמת הוגש כתב אישום בגין עבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 274 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") וכן בגין עבירת העלבת עובד ציבור, לפי סעיף 288 לחוק העונשין.

הנאשמת כפרה במיוחס לה, ולאחר שמיעת ראיות בתיק, קבע בית המשפט ממצאים עובדתיים לגבי התנהגות הנאשמת, כפי שיפורט בתמצית להלן (ראו פרוט הראיות והמסקנות, בהכרעת הדין):

במהלך הפגנה, נעצרה נדיה מטר (להלן: "נדיה"), אשר ליבתה את היצרים והובילה מפגינים אחרים לחסימת הכביש. תוך מעצרה, תקפה נדיה שוטרים, ובעת שעמדה בפתח הניידת וקראה לעבר המפגינים, אחזה הנאשמת בכתפו של שוטר, בכותפת חולצתו, ומשכה לפנים. כתוצאה מכך נגרם נזק לכותפת החולצה.

בנסיבות שפורטו לעיל, קיבל בית המשפט טענת הגנה מן הצדק שהעלה בא כוח הנאשמת, ביחס לאכיפה בררנית בינה לבין נדיה, אשר התיק בעניינה נסגר, על אף הראיות שעמדו בפני המאשימה בטרם הגשת כתב האישום. לפיכך, הורה בית המשפט על ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק, לגבי עבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, וכן על זיכוי הנאשמת לגבי עבירת העלבת עובד ציבור.

2. הנאשמת עתרה לפיצוי בגובה הוצאות הגנתה, מכח סעיף 80 לחוק העונשין.

לטענת בא כוחה, במקרה זה מתקיימות שתי חלופות: לא היה יסוד להגשת כתב האישום, וכן קיימות נסיבות אחרות המצדיקות קבלת הבקשה. כתב האישום לא התבסס על הראיות שבתיק, כאשר אופי האלימות שיוחסה לנאשמת בכתב האישום אינו האלימות הנצפית בסרטון, ולכך מצטרפת ההחלטה השרירותית על הגשת כתב אישום כנגדה למול סגירת התיק כנגד נדיה.

המאשימה טענה, כי במקרה הנדון לא התקיימו הנסיבות והתנאים להחלת סעיף 80 לחוק העונשין, וכי הבקשה אינה עומדת בתנאי הסף של הסעיף. עוד הוסיפה כי הנאשמת לא הצביעה על נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי.

הצדדים היפנו לפסיקה לשם ביסוס טיעוניהם.

דין והכרעה

3. סעיף 80(א) לחוק העונשין, קובע כך:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור" (ההדגשה אינה במקור).

סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חסי"פ), קובע:

"(ב) בהסכמת התובע והנאשם רשאי בית המשפט לבטל אישום, בכל עת עד להכרעת הדין, ודין הביטול יהיה כדין ביטול לפני תשובת הנאשם".

4. סעיף 80 לחוק העונשין, מציב שני תנאי סף, מצטברים, על מנת להקנות לבית המשפט סמכות למתן פיצוי לנאשם. כך התייחס בית המשפט העליון לתנאים אלה ולאופיים, בע"פ 4466/98 **ראמי דבש נ' מדינת ישראל** (22.01.2002):

"ניסוחה של הוראת סעיף 80 לחוק העונשין אינו ניסוח מוצלח ביותר, ואולם עין בה יגלה לנו בבירור מה מסר שולחת היא לעברנו. שני תנאים חייבים להתקיים, ואם נתקיימו השניים רשאי בית-משפט לחייב את המדינה לשלם פיצויים לפלוני שהיה נאשם במשפט פלילי ולשפוטו בגין הוצאות שעמד בהן במשפטו. ואלה הם התנאים: אחד, כי פלוני עמד לדין פלילי ויצא זכאי בדינו.... אותו דין יחול במקרה בו בוטל אישום כהוראת סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (חסי"פ), קרא: במקום בו ביטל בית-משפט כתב אישום בהסכמת

התובע והנאשם אף לאחר תשובת הנאשם לכתב האישום. שניים, בראות בית- המשפט אחד משני אלה: אחד, "שלא היה יסוד להאשמה", ושניים, במקרה בו "ראה" בית-המשפט "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". בעוד אשר התנאי האחד - זיכוי של נאשם בדין או ביטול כתב-אישום על-פי סעיף 94(ב) לחסד"פ - תנאי פורמלי ונוקשה הוא, התנאי השני תנאי גמיש הוא בתחומי התפרשותו (ההדגשה אינה במקור).

מדובר בתנאי סף נוקשה, של זיכוי בדין או של ביטול כתב אישום בהסכמה. כפי שצוין כב' השופט קדמי בספרו, "קבלת הטענה של הגנה מן הצדק אינה מביאה לזיכוי אלא לביטול כתב האישום" (י.קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני כרך א, עמ' 1340). ביטול כתב האישום, בשל קבלת טענת הגנה מן הצדק, אינו עומד בתנאי שקבע המחוקק, כפי שהסביר זאת כב' השופט קדמי בספרו, תוך הפניה לעפ"א (ת"א) 80159/02 דרור חוטר ישי נ' אייל ארד, (25.09.2007)(להלן: "ענין חוטר ישי"):

"כאשר המדובר "בפסיקת פיצוי ו/או הוצאות לנאשם שזוכה" ... יש להבטיח כי התביעה לא תרתע מהגשת כתב אישום מקום שיש בידה די ראיות לביסוסו... מחמת החשש מפני חיובה בפיצוי במקרה של זיכוי" ולכן דין ביטול כתב האישום עקב קבלת הטענה של "הגנה מן הצדק" אינו כדין זיכוי בהקשר לזכות לפיצויים ולהחזר הוצאות ".... (על סדר הדין בפלילים, שם, עמ' 1341).

כך, הבהיר בית המשפט בענין חוטר ישי:

"עלנאשםהמבקש לזכות בהוצאות הגנתיות להוכיח תנאי פורמלי ונוקשה של זיכוי "ממש", וכי אין להסתפק בחיוב הטכני או בביטול כתב האישום מכוח טענה מקדמית כזו ואחרת".

בהמשך, ציטט בית המשפט את האמור בהצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 51), 'הגנה מן הצדק', התשס"ז - 2007:

"טענת ההגנה מן הצדק מאפשרת לבית המשפט לבטל אישום משום שאין באפשרותו להעניק לנאשם משפט הוגן, אומשום שישבניהו להליך הפלילי פגיעה בחושה הצדק וההגיונות. תוצאתה של טענת ההגנה מן הצדק היא כי אין עוד מקום להעמיד נאשם לדין פלילי או לנהל הליך פלילי נגדו, וזאת במנותק משאלת אשמתו או חפותו".

בית המשפט המחוזי הבהיר את הסיבה להבדל, אותו ראה המחוקק בענין סעיף 80 לחוק העונשין, בין ביטול כתב אישום לבין זיכוי, המנותקים משאלת אשמה או חפות:

"הסיבה המרכזית לצמצום סמכותו של בית המשפט בפסיקת פיצוי/או הוצאות לנאשם שזוכה הנעוצה בצורך להבטיח את קיומה של תביעה החזקה האשרתוכלל להלחם למחמה יעילה בפשיע ההגואה, הותרת שיקול דעת רחב לרשויות התביעה להעמיד לדין נאשמים הנחשדים במעשה עבירה הנהנתני או בליעבור לקיומה של מדינת חוק חרף מחירה משתלם לעתים במקרים בהם מופעל

יקולדעתזהבשוגג.

**ישלהבטיחכיהתביעהלארתעמהגשתכתבאישוםמקוםשישיבידיהדיראיותלביסוסורקמח
מתהחששמפניחיובהפיצויבמקרהשלזיכו" (ענין חוטר ישי, וראו עוד את ההפניות שם
לפסיקה).**

5. במקרה הנדון, הנאשמת זוכתה מעבירת העלבת עובד ציבור, אולם בית המשפט הורה על ביטול כתב האישום המתייחס לעבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, זאת בשל קבלת טענת הגנה מן הצדק. נסיבות המקרה מצביעות על כך שבית המשפט קבע ממצאים, לפיהם הנאשמת ביצעה עבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, ואולם נוכח קבלת טענת אכיפה בררנית - הורה על ביטול כתב האישום. אין המדובר בשאלת "אשמה". מקרה זה ממחיש היטב את כוונת המחוקק, כפי שהובהרה לעיל: לולא החליטה המאשימה שלא להעמיד לדין את נדיה, היתה הנאשמת מורשעת בדין, בגין עבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

בנסיבות אלה, כאשר כתב האישום בוטל בשל קבלת טענת הגנה מן הצדק, לגבי עבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, אני קובע כי הנאשמת לא עמדה באחד התנאים המפורטים בסעיף 80 לחוק העונשין. לפיכך, אינני נדרש לדין בשאלת החלת התנאי השני, הגמיש יותר, על מקרה זה.

אציין, כי פסק הדין אליו הפנה בא כוח הנאשמת, אשר ניתן ע"י כבוד השופטת בר אשר - צבן, נכנס לגדרי סעיף 80 לחוק העונשין, שכן כתב האישום בו בוטל בהסכמת הצדדים, לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ, ומכאן נבחנו יתר תנאי סעיף 80, זאת בשונה מהמקרה הנדון.

מעבר לבחינה הנדרשת בהתאם ללשון החוק והפסיקה, לפיה מקרה זה אינו עובר את הסף שנקבע, אציין כי המאשימה כשלה במקרה זה באי העמדתה לדין של נדיה, ולא בכך שהנאשמת הועמדה לדין. בשל כשל משמעותי זה, בוטל כתב האישום כנגד הנאשמת.

נוכח כל האמור לעיל, הבקשה לפסיקת הוצאות נדחית.

בשל תקלה מנהלית חריגה, ההחלטה ניתנת באיחור ניכר, ועל כך מתנצל בית המשפט.

המזכירות תעביר עותק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ז סיוון תשע"ה, 14 יוני 2015, בהעדר הצדדים.